

**Zielone światło dla projektu
„BikeLike Roztocze – together in spite of borders”
(Rowe Love Roztocze – razem pomimo granic)**

Projekt B(L)ike Roztocze został skonstruowany jako produkt liniowy, dla którego osią jest Centralny Szlak Rowerowy Roztocza (CSRR) od Kraśnika do Lwowa, na trasie którego znajdują się najcenniejsze obiekty przyrodniczo-kulturowe regionu. Został on zgłoszony do dofinansowania w ramach Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020, w ramach celu tematycznego dziedzictwo – Promocja kultury lokalnej i zachowanie dziedzictwa historycznego, w priorytecie, 1.2 Promocja i zachowanie dziedzictwa naturalnego. Projekt przeszedł pozytywnie dwie weryfikacje, przewidziane procedurą Programu i uzyskał 95 pkt, plasując się tym samym na drugim miejscu. W dalszym etapie trwały konsultacje. Doprecyzowano zapisy, dopełniono wymaganych formalności.

W rezultacie tych działań w dniu 10 maja 2018 r., Beneficjent Wiodący Projektu - Ryszard Gliwiński, Wójt Gminy Zamość podpisał Umowę Grantową na realizację projektu. W dniach 21-23 czerwca 2018 r. w Truskawcu (obwód lwowski na Ukrainie) odbyło się III Forum Rozwoju Lokalnego. W czasie forum w dniu 22 czerwca w obecności wielu dostojnych gości partnerzy projektu; Gmina Zamość, Stowarzyszenia Samorządów „Euroregion Karpaty – Ukraina”, Jaworowskiego Przyrodniczego Parku Narodowego oraz Departamentu Ekologii Lwowskiej Obwodowej Administracji Państwowej, podpisali Umowę Partnerską dotyczącą wspólnej realizacji projektu „BikeLike Roztocze – together in spite of borders”. Tym samym pierwszy etap przygotowania działań został zamknięty.

Działania w projekcie zaplanowano w obrębie Roztocza, regionu wielkiej bioróżnorodności i dziedzictwa kulturowego, ważnego zarówno dla Polaków jak i Ukraińców, w obszarze pogranicza przyrodniczo-kulturowego, pogranicza państw, regionów, kultur przeciętego granicą Unii Europejskiej. Projektując działania, we wniosku uwzględniono różne potrzeby po obu stronach granicy. Założono jednak, uwzględniając, różny poziom życia społeczno-gospodarczego oraz uwarunkowania rozwoju turystyki w Polsce i na Ukrainie, że działania realizowane będą w sposób kompleksowy, symetryczny po obu stronach granicy w jednakowych standardach i związane będą z rozbudową istniejących i budową nowych elementów infrastruktury rowerowej Roztocza w układzie liniowym. Działania zaplanowano w strefie peryferyjnej obszarów objętych ochroną takich jak RPN i JPPN oraz w strefie buforowej miast wpisanych na listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO – Zamościa i Lwowa

Doskonale do tego nadaje się Centralny Szlak Rowerowy Roztocza (CSRR), poprowadzony wzdłuż osi Roztocza -z północnego-zachodu na południowy-wschód. Po stronie polskiej ma ona długość ok. 180 km, prowadzi m.in. przez Goraj, Radecznicę Szczebrzeszyn, Zwierzyniec, Józefów, Susiec, Bełżec, Lubyczę Królewską do przejścia granicznego w Hrebenne-Rawa Ruska. Po stronie ukraińskiej zaś trasa ma ok. 110 km i wiedzie przez Magierów do Krechowa z którego odchodzą trzy odnogi szlaku; do Żółkwi, Brzuchowic – dzielnicy Lwowa i Wereszycy w JPPN. Jest to trasa rowerowa, która powstała z inicjatywy Województwa Lubelskiego w 2002 roku przy wsparciu Obwodowej Administracji Państwowej we Lwowie oraz Roztoczańskiego Parku Narodowego i Jaworowskiego Przyrodniczego Parku Narodowego. Trasa ta uznana została przez Polską Organizację Turystyczną jako Produkt Turystyczny 2004 roku. National Geographic Traveler w 2011 roku zaliczył CSRR do pięciu najlepszych tras rowerowych w Polsce. Sprawdzone partnerstwo zachęciło do dalszego działania.

Wstępne założenia określiły partnerów biorących udział w projekcie. Z Polski jest to:

- **Gmina Zamość (która przejęła na siebie rolę Lidera Projektu)**
- Województwo Lubelskie
- Roztoczański Park Narodowy

z Ukrainy:

- Jaworowski Przyrodniczy Park Narodowy
- Zrzeszenie Samorządów "Euroregion Karpaty - Ukraina"
- Departament Ekologii i Zasobów Naturalnych Lwowskiej Obwodowej Administracji Państwowej we Lwowie

Projekt zakłada powstanie konkretnej infrastruktury oraz promocję regionu, zajmiemy się:

- rozwojem infrastruktury rowerowej Roztocza, w tym Centralnego Szlaku Rowerowego Roztocza,
- budową i wyposażeniem geoturystycznych centrów turystycznych,
- kształceniem kadr dla ochrony przyrody i obsługi turystyki na Roztoczu,
- rozwojem liniowych produktów turystycznych; organizacją rajdów, imprez edukacyjnych i warsztatów,
- opracowaniem i wydaniem turystycznych materiałów drukowanych i cyfrowych, opisujących walory przyrodnicze i kulturowe Roztocza,
- promocją

Zmieni się infrastruktura Centralnego Szlaku Rowerowego Roztocza, który zostanie oznakowany w sposób jednorodny w Polsce i na Ukrainie, powstaną punkty obsługi rowerzystów (POR),⁹ w Polsce (Zastawie - Goraj, Kawęczyn, Wywłoczka, Stawy Echo - Zwierzyniec, Górecko Kościelne, Pardysówka, Oseredek, Susiec, Bełzec) i 14 w Ukrainie (Rawa Ruska, Potylicz, Magierów, Krechów Wieś, Krechów – Monastyr, Kozulka, Moczary, Żółkiew, Iwano Frankowe - Zapovidnyk Roztocze, Iwano Frankowe, Lelekhivka, Wereszyca, Dubrovytsia, Brzuchowice), wyposażone w deszczochrony, ławki, stoły, tablice informacyjne, kosze na śmieci, stojaki na rowery, wariantowo stacje napraw rowerów, czujniki pomiaru natężenia ruchu turystycznego. Wprowadzone zostanie oznakowanie kierujące rowerzystów do najcenniejszych obiektów przyrodniczych i kulturowych znajdujących się na szlaku lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie. Powstanie nowa trasa rowerowa łącząca gminę Zamość z CSRR długości ok 25 km. Na której znajdować się będą m.in. dwie wieże widokowe w Lipsku Polesiu i Wychodach.

Nastąpi, opracowanie i wydanie turystycznych materiałów drukowanych i cyfrowych, opisujących walory przyrodnicze i kulturowe Roztocza. Wydane zostaną: mapy Roztocza, atlas tras rowerach, przewodnik, foldery i kalendarze, album, opracowana zostanie wystawa oraz aplikacja mobilna na telefony komórkowe. Wydana zostanie książka „System obszarów chronionych Roztocza w Polsce i Ukrainie”.

W celu rozwoju liniowych produktów turystycznych zaplanowano cykl rajdów rowerowych; „Na skrzydłach natury - Roztocze Tour”, „RoweLove Roztocze”, „Roztoczańska Ekomajówka”, organizowanych zarówno po polskiej jak i ukraińskiej stronie oraz tych związanych z przekraczaniem granicy UE.

Planuje się również kształcenie kadr dla ochrony przyrody i obsługi turysty poprzez organizację szkoleń dla kadr zajmujących się organizacją turystyki przyrodniczej i rowerowej oraz warsztaty dla osób zajmujących się udostępnianiem turystycznym obszarów cennych przyrodniczo, organizację pikników np. „Od NATURY do KULTURY”, konkursów „Jak Aleksandra Wachniewska malarka Roztocza”

W projekcie B(L)ike Roztocze zaplanowano również budowę i wyposażenie geoturystycznych centrów informacji turystycznej znajdujących się na końcu szlaku w Jaworowskim Przyrodniczym Parku Narodowym w Wereszycy i Lipsku Polesiu, przy trasie rowerowej łączącej gminę Zamość z CSRR stanowiącym „kręgosłup” tras lokalnych. Centrum Edukacji Ekologicznej JPPN z wiatą edukacyjną w Wereszycy (UA) to budynek o pow. Ok. 120 m². Znajdować się w nim będzie m.in. punkt informacji turystycznej i uniwersalna sala edukacyjno-konferencyjna. Będzie to pierwszy tego typu obiekt w ukraińskiej części

Roztocza. Centrum Geoturystyczne w Lipsku Polesiu wyposażone będzie m.in. w budynek informacji geoturystycznej, miejsce na pole namiotowe, sanitariaty zewnętrzne, parking, altanę. Będzie to m.in. centrum spotkań młodzieży z obszaru pogranicza polsko-ukraińskiego, organizacji zawodów sportowych, rajdów, festiwali, wycieczek, itp.

Centra powstaną w turystycznie funkcjonalnym obszarze Roztocza w strefie pogranicza Polski i Ukrainy. Założono, że mają onesłużyć lokalnej społeczności jak i turystom odwiedzającym region szczególnie w układzie transgranicznym. Turystykę na obszarach przygranicznych Polski i Ukrainy należy rozpatrywać zarówno jako turystykę w strefie nadgranicznej, niezależnie po obu stronach granicy jak i turystykę transgraniczną związaną z przekraczaniem granicy przez turystów i atrakcjami, które tych turystów przyciągają. W przypadku operowania pojęciem turystyka pogranicza należy rozumieć, że nie koniecznie musi dochodzić do przekraczania przez turystów granicy a zagospodarowanie i ruch turystyczny może rozwijać się niezależnie po jej obu stronach. Założono również, że centra mają powstać w strefach peryferyjnych dużych miast oraz w sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo. Lipsko Polesie położone jest w strefie peryferyjnej Zamościa – miasta wpisanego na listę UNESCO w 1992 roku oraz w sąsiedztwie otuliny Roztoczańskiego Parku Narodowego. Wereszyca zaś to obszar rekreacji w JPPN położony w bezpośrednim sąsiedztwie milionowej metropolii jaką jest Lwów – miasto na liście UNESCO od 1998 roku. W/w uwarunkowania oraz analiza potrzeb spowodowały, że partnerami w projekcie są Gmina Zamość (PL), oraz Jaworowski Przyrodniczy Park Narodowy (JPPN). Przyjęte założenia dla projektu B(L)ike Roztocze oparto o ideę programu PL-BL-UA 2014-2020 oraz na długofalowych założeniach mających na celu utworzenie na Roztoczu, jako regionie funkcjonalnym, Transgranicznego Rezerwatu Biosfery (TRB) Roztocze oraz w dłuższej perspektywie Transgranicznego Geoparku Kamienny Las na Roztoczu.

W ramach projektu planuje się przeprowadzenie kampanii promocyjnej w radio i telewizji, odbędzie się Study Tour, zaplanowano również udział w targach turystycznych.

Zostaną osiągnięte konkretne, wymierne rzeczowe efekty, z których korzystać będą turyści jak i miejscowa ludność. Niezależnie od tego osiągniętych zostanie wiele efektów niewymiernych przyczyniających się do likwidowania barier pomiędzy narodami poprzez:

- budowanie wspólnej transgranicznej marki Roztocza i tożsamości regionu, który wpisuje się dopiero na turystyczną mapę Polski i Ukrainy.
- wzmocnienie współpracy bilateralnej, która jest wynikiem długofalowych umów i doświadczeń pomiędzy partnerami (RPN – JPPN, Gmina Zamość -Miasto i Gmina Iwano-Frankowe, Województwa: Lwowskie i Lubelskie) .

- podnoszenie poziomu życia społeczno-gospodarczego w części ukraińskiej Roztocza.
- likwidowanie kryzysu w turystyce transgranicznej, który powstał w wyniku rewolucji z lutego 2014 zwanej Euromajdanem.
- likwidacja barier związanych z brakiem poczucia bezpieczeństwa, brakiem infrastruktury terenowej, oznakowanych szlaków turystycznych, tras zwiedzania w ukraińskiej części Roztocza.
- wspieranie polsko-ukraińskiej współpracy pomiędzy administracją rządową, samorządową, organizacjami pozarządowymi, instytucjami zajmującymi się ochroną przyrody opartej nie na incydentalnych a stałych formach współpracy.

Mamy dwa lata na realizację projektu. Na realizację zadań przeznaczono ok. 2 mln EUR czyli ok. 8 660 000 zł. O wartości realizacji poszczególnych zadań zadecydują procedury przetargowe. Dofinansowanie wynosić będzie 90 % kosztów. 10 % wkładu własnego zapewniają poszczególni partnerzy w ramach środków własnych. Projekt jest w etapie realizacji.

Opr. T. Grabowski

tel. 663 766 674

e-mail: tgrabowski@roztoczanski.pn.pl